KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 8.4.2009
COM(2009) 162 konč.

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Izgradnja trajnostne prihodnosti ribogojstva

Nova pobuda za Strategijo za trajnostni razvoj evropskega ribogojstva

{SEC(2009) 453}
{SEC(2009) 454}

SPOROČILO KOMISIJE
EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Izgradnja trajnostne prihodnosti ribogojstva

Nova pobuda za Strategijo za trajnostni razvoj evropskega ribogojstva

1. UVOD

Sodobno ribogojstvo predstavlja pomembno novost pri proizvodnji rib in hrane iz vodnega življa in je najhitreje rastoč sektor živilske proizvodnje s povprečno letno svetovno stopnjo rasti 6–8 %. Svetovno ribogojstvo je s proizvodnjo skoraj 52 milijonov ton v letu 2006 od začetka tisočletja zraslo za tretjino, predvsem zaradi izjemne rasti v Aziji in Južni Ameriki. Že sedaj predstavlja približno polovico svetovne ponudbe rib za prehrano ljudi, kaže pa pomemben potencial za nadaljnjo rast[1]. Tako je postalo ključen del rešitve za zadovoljevanje prihodnjega povpraševanja po ribah. Vendar pa razvijanje ribogojstva ne sme ogroziti potrebe po zmanjšanju in kasnejši odpravi prelova prosto živečih staležev zaradi trajnostne rabe oceanov. Tako ribogojstvo omogoča velike priložnosti, postavlja pa tudi precejšnje izzive, predvsem glede okoljske trajnosti proizvodnje ter kakovosti in varnosti proizvodov. Ribogojstvo je v določenih obalnih in celinskih območjih EU pomembna gospodarska dejavnost. Zajema sladkovodne in morske ribe kostnice kot tudi lupinarje, gojene v različnih vrstah sistemov: zaprtih ali odprtih, ekstenzivnih ali intenzivnih, na kopnem, v jezerih, ribnikih – napajajo jih lahko reke ali celo podtalnica – blizu obale ali na morju. Več politik Skupnosti vpliva na to dejavnost, struktura politika v podporo skupni ribiški politiki pa je znatno prispevala k razvoju te industrije v Evropi. Ribogojstvo se je iz obrtniške in majhne dejavnosti razvilo v visokotehnološko industrijo z v celoti integriranimi podjetji. Ribogojna industrija EU-27 je v letu 2006 proizvedla okrog 1,3 milijona ton rib, lupinarjev in rakov, imela okrog 3 milijarde evrov prometa in ustvarila približno 65 000 delovnih mest. Trenutno povpraševanje za porabo v EU znaša okoli 12 milijonov ton.

Strategija EU za trajnostni razvoj evropskega ribogojstva[2], sprejeta leta 2002, je določila smernice za politiko pospeševanja rasti ribogojstva. V sedmih letih je bil dosežen občuten napredek pri zagotavljanju okoljske trajnosti, varnosti in kakovosti ribogojne proizvodnje EU[3]. Vendar pa je celotna ribogojna proizvodnja EU, v nasprotju z visoko stopnjo rasti v drugih delih sveta, v tem istem obdobju stagnirala.

Čas je, da se na podlagi hitro spreminjajoče tehnologije in dolgotrajnih okoljskih in gospodarskih izzivov preučijo prednosti in pomanjkljivosti ribogojnega sektorja EU. Namen tega sporočila je ugotoviti in obravnavati razloge za navedeno stagnacijo s ciljem, da se EU ohrani kot ključni akter v tem strateškem sektorju. Sporočilo bo nadgrajevalo dosežke

---

1 FAO: Stanje svetovnega ribogojstva 2008 (podatki ne vključujejo vodnih rastlin)

2 Sporočilo komisije o strategiji za trajnostni razvoj evropskega ribogojstva – COM(2002) 511.

3 Leta 2007 je Komisija ocenila dosežen napredek in začela s širokim javnim posvetovanjem ter razpravami z zainteresiranimi stranmi o obetih za ribogojno industrijo v Evropi: Glej http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/governance/consultations/consultation_100507_en.htm in http://ec.europa.eu/fisheries/meetings_events/events/archives/events_2007/conference_151107_en.htm

strategije ribogojstva iz leta 2002 in nove spodbude za pomorske dejavnosti, določene s celostno pomorsko politiko EU.

2. VIZIJA PRIHODNOSTI RIBOGOJSTVA V EU

2.1. Trenutni izzivi in obeti

EU predstavlja enega največjih trgov za hrano iz vodnega življa na svetu, ki pa se za zadovoljevanje naraščajočega povpraševanja vedno bolj zanaša na uvoz. Ima prednosti v dinamičnem in vrhunskem sektorju raziskovanja in tehnologije, napredni opremi in ribji krmi, kvalificiranih in usposobljenih podjetnikih in inovativnih podjetjih ter v trdnem pravnem okviru varstva okolja in varovanja zdravja. Vendar se ribogojni sektor EU srečuje z mnogimi izzivi, npr. omejenim dostopom do prostora in izdaje dovoljenj; razdrobljenostjo industrije; omejenim dostopom do izhodiščnega kapitala ali posojil za inovacije v tveganih okoliščinah (posebej pri nenehnih spremembah gospodarskega položaja in trgovinskih vzorcev); pritiskom uvoza; nezadostnostjo zdravil in cepiv. Poleg tega ustvarjajo stroga pravila EU, predvsem glede varstva okolja, konkurenčne omejitve v primerjavi s konkurenti iz Azije in Latinske Amerike.

Da bi se spoprijela z izzivi trajnosti in varnosti, bi morala EU vlagati v svetovni trg s prodajo svojih tehnologij in znanja.

Ribogojna industrija je javnim organom in vlagateljem še vedno relativno neznana. Sooča se z izzivi razvijajoče se družbe, ki tekmuje za prostor in je vedno bolj zaskrbljena glede okoljske trajnosti kmetijskih dejavnosti.

2.2. Graditev prihodnosti ribogojne industrije EU

Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo predvideva, da bo svetovna poraba morske hrane še naraščala. Tega povpraševanja ni mogoče v celoti zadovoljiti s prostoživečimi ribami. Čeprav bi prostoživeči staleži dosegli stopnjo največje trajnostni donosa, bi naraščajoče povpraševanje morali zadovoljiti tudi z ribogojno proizvodnjo. Če želi EU zadovoljiti zahteve potrošnikov, se mora s temi izzivi uspešno spoprijeti in se na naraščajoče povpraševanje pripraviti.

Ribogojna industrija prihodnosti v EU mora biti v ospredju trajnostnega razvoja. Vzpostaviti je treba primerne ukrepe za zagotavljanje vodilne vloge naše industrije v „modri revoluciji“, ki zadevajo proizvodnjo hrane iz vodnega življa samo, tehnologijo in inovacije kot tudi določitev standardov in postopkov certificiranja na ravni EU in mednarodni ravni. Da bi ta cilj dosegli, je namen tega Sporočila pomagati ustvariti pogoje za uspešno in trajnostno ribogojno industrijo, ki lahko uspešno konkurira na trgu. Industrija bi morala biti zmožna pokriti celotno dobavno verigo, vključno s proizvodi visoke vrednosti in inovativnimi proizvodi, ki zadovoljujejo potrebe potrošnikov v EU in v tujini, ter proizvodnjo opreme visokega standarda za ribogojna podjetja.

Proizvodnja ribogojnih prehrambenih izdelkov in opreme za ribogojstvo mora biti podprta z najnaprednejšim raziskovanjem in tehnologijo. EU mora s spodbujanjem k stalnemu razvoju in uporabi inovativnih tehnologij in tehnik vodenja ohraniti veliko prednost pri raziskovanju in tehnologiji, da bi ostala v ospredju na tem strateškem področju in bi izboljšala konkurenčnost ribogojnega sektorja. Napredno raziskovanje in tehnologija morata ribogojni

industriji pomagati dosegati tudi okoljsko trajnost. To bi mnogim ribogojnim podjetjem iz EU in z njimi povezanemu sektorju dobave tehnologije omogočilo investiranje v tujini.

Način, kako bo industrija prispevala k dobavi zdrave in varne hrane iz vodnega življa, ob tem pa zmanjšala odvisnost EU od uvoza, bodo oblikovale tržne razmere. Proizvajalci iz EU bi morali svoje proizvode na podlagi njihove okoljske učinkovitosti, visokih zdravstvenih standardov in sledljivosti tržiti kot proizvode visoke vrednosti ter dalje razvijati trge v EU in tujini. V zvezi s tem lahko prostovoljno označevanje in sistemi certificiranja, skladni z določbami WTO, povečajo zaupanje potrošnikov in izboljšajo položaj ribogojnih proizvodov, ki ustrezajo visokim standardom kakovosti.

Ribogojstvo mora ob pomoči naprednega raziskovanja in tehnologije postati okolju prijazna industrija. Okoljska trajnost je nuja, potrošniki pa tudi vedno bolj želijo zagotovilo, da so ribogojni proizvodi pridelani in prepeljani v skladu z visokimi standardi okoljskih zahtev. Uporaba visokih standardov bo sčasoma tudi izboljšala podobo ribogojne industrije in ji olajšala dostop do trgov.

Mnogo pomembnih izzivov, ki omejujejo razvoj evropskega ribogojstva, je neposredno odvisnih od politik in dejanj na nacionalni ali regionalni ravni. Organi oblasti morajo zato vzpostaviti primeren okvir, da bi se ta vizija udejanjila, in prispevati k odpravljanju ozkih grl v nacionalni zakonodaji. Da bi industrija lahko razvila svoj potencial, mora biti ta okvir predvidljiv, dosleden in stroškovno učinkovit.

Ta strategija bo uspešna le, če dobijo njena vizija in cilji vsesplošno podporo ter jih organi oblasti dalje krepijo in prenašajo na nacionalno in regionalno raven.

3. SPODBUJANJE KONKURENČNOSTI RIBOGOJNE PROIZVODNJE EU

Da bi se ta vizija evropskega ribogojstva uresničila, mora EU spodbujati konkurenčno in raznoliko ribogojno industrijo (vključno z dobavitelji opreme in tehnologije), podprto z najnaprednejšim raziskovanjem in tehnologijo, in ki zajema celotno dobavno verigo ter zadovoljuje potrebe potrošnikov na trajnosten način. Prednostne potrebe trajnostnega razvoja ribogojstva bodo ocenjene tudi v okviru reforme skupne ribiške politike in njenega bodočega finančnega okvira. S tem v zvezi bo Komisija preučila zlasti možnosti uvajanja posebnega financiranja za ukrepe, ki presegajo nacionalne razsežnosti.

3.1. Raziskave in tehnološki razvoj

EU je ključno prispevala k raziskavam in tehnološkemu razvoju v ribogojstvu. S šestim okvirnim raziskovalnim programom je bilo raziskovalnim projektom s področja ribogojstva namenjenih 98 milijonov evrov, od tega 32 milijonov za mala in srednje velika podjetja. Nadaljevanje in krepitev te podpore je bistvenega pomena.

Trajnostni razvoj ribogojstva mora biti podprt z odličnostjo pri raziskavah in inovacijah. Vodilni v industriji so pred nedavnim sprožili pobudo za uvedbo evropske tehnološke in inovacijske platforme za ribogojstvo (EATIP), s čimer bi ohranili vodilno vlogo v svetu in zagotovili strateško vizijo ter določili prednostne naloge ribogojnega sektorja glede razvoja raziskovanja in tehnologije. Tehnološke inovacije pri sistemih reje so se izkazale kot učinkovito sredstvo za zmanjšanje vpliva ribogojne industrije na okolje.

Nadaljnja podpora odličnosti pri raziskovanju in tehnološkem razvoju v ribogojstvu ter spodbujanje zasebnih pobud na tem področju in širitev možnosti za njihovo financiranje so bistvenega pomena. Raziskave, financirane iz javnih sredstev, lahko delujejo kot spodbuda zasebnemu raziskovanju in razvoju, osredotočiti pa bi se morale predvsem na tiste prednostne naloge, ki jih mala in srednje velika podjetja ne morejo sama financirati oziroma ki so povezane z visokim investicijskim tveganjem. V navedenem okviru je treba poiskati možnosti sinergije s pomorskimi dejavnostmi (npr. morsko ribogojstvo).

Komisija:

- bo nadaljevala s prizadevanji na področju raziskav in razvoja v ribogojstvu ter dodelila zadostna sredstva EU projektom s področja ribogojstva za nadaljnji razvoj baze znanja za trajnostne in konkurenčne ribogojne dejavnosti. Komisija bo preučila možnosti učinkovitejše uporabe obstoječih instrumentov na evropski ravni. Ob tem poziva države članice in industrijo k povečanju vlaganj v raziskave na področju ribogojstva v okviru Evropskega raziskovalnega prostora;

- bo v okviru nove pomorske politike in njene Agende strateškega raziskovanja[4] spodbujala optimizacijo in razvoj ključne raziskovalne infrastrukture ter krepila mreže in vključevanje v širše znanstvene mreže z namenom soočanja s svetovnimi izzivi, kot je prilagajanje klimatskim spremembam;

- poziva države članice, da priznajo pomen ekstenzivnih in tradicionalnih oblik ribogojstva ter preučijo možnosti razvoja pridelave na obstoječih lokacijah in objektih.

Nadalje lahko ustrezna zavarovanja, ki krijejo rizike, povezane s staleži oziroma tehnologijo, igrajo pomembno vlogo pri podpiranju razvoja ribogojne industrije, predvsem inovativnih projektov, kjer imajo lahko izgube velik učinek. Zato bo Komisija analizirala učinke opisanih projektov ter preučila, če je potrebno prilagoditi veljavne Smernice za pregled državnih pomoči za ribištvo in ribogojstvo.

3.2. Enakopravna konkurenca za razpoložljiv prostor

Naraščajoča konkurenca za prostor predstavlja velik izziv nadaljnjemu razvoju in celo vzdrževanju vseh oblik obalnega ribogojstva ter sladkovodnega gojenja rib.

Izbira lokacije je odločilna in prostorsko načrtovanje ima ključno vlogo pri zagotavljanju smernic in zanesljivih podatkov o lokaciji gospodarske dejavnosti, s čimer se investitorjem zagotavlja varnost, izogiba konfliktom ter omogoča iskanje sinergij med dejavnostmi in okolji s končnim ciljem trajnostnega razvoja.

Komisija:

- bo še naprej izvajala svoje pobude za spodbujanje razvoja pomorskega prostorskega načrtovanja in celostnega upravljanja obalnih območij, kot je določen v okviru nove pomorske politike EU[5];

---

[4] Sporočilo Komisije: „Evropska strategija za morsko in pomorsko raziskovanje“ – COM(2008) 534.

[5] COM(2007) 575 in COM(2008) 791: Časovni načrt za pomorsko prostorsko načrtovanje: Doseganje skupnih načel v EU.

- poziva vse države članice k razvoju sistemov pomorskega prostorskega načrtovanja, v katerih bodo v celoti priznavale strateško pomembnost ribogojstva. Glede tega bo Komisija kot del priprav naslednje reforme skupne ribiške politike preučila možnost okrepitve povezave med finančnimi instrumenti Skupnosti in vprašanjem dostopa do prostora za pomorske dejavnosti, vključno z ribogojstvom;

- poziva države članice, da zagotovijo, da kopensko prostorsko načrtovanje v celoti vključuje potrebe in vrednote sladkovodnega ribogojstva.

3.3. Omogočanje ribogojni dejavnosti, da obvladuje povpraševanje na trgu

Ribogojna industrija EU mora biti zmožna zadovoljiti povpraševanje potrošnikov, biti prilagodljiva spremenljivim zahtevam trga in sposobna enakopravne interakcije z drugimi akterji tržne verige[6]. Komisija bo v letu 2009 pregledala tržno politiko ribištva in ribogojnih proizvodov ter:

- v okviru bodoče reforme tržne politike za ribištvo in ribogojne proizvode ocenila in obravnavala potrebe ribogojnega sektorja, predvsem glede organizacij pridelovalcev, medpoklicnih združenj, obveščenosti potrošnikov in tržnih instrumentov, kot je označevanje hrane iz vodnega življa;

- nadaljevala delo z državami članicami, Evropskim parlamentom in zainteresiranimi stranmi pri razvoju in spodbujanju standardov (predvsem v zvezi z organskim ribogojstvom ali sistemi okoljskega označevanja);

- nadaljevala z mednarodnim sodelovanjem glede vprašanj označevanja in certificiranja, predvsem s FAO.

3.4. Mednarodna razsežnost

Inovativna industrija lahko predstavlja za povezane sektorje (npr. industrijo opreme, ribje krme, zdravstveno varstvo živali) priložnost za širitev in izvoz njihovega znanja in izkušenj v druge predele sveta.

Komisija bo v ta namen:

- preučila možnosti za vzpostavitev osnov za spodbujanje razvoja ribogojstva v tretjih državah in povečanje poslovnih priložnosti za ribogojna podjetja iz EU v okviru zunanjih razsežnosti skupne ribiške politike;

- v povezavi z svojim novim načrtom za zdravstveno varstvo živali razvila izvozno strategijo na ravni Skupnosti, s katero bo povečala vpliv Skupnosti v pogajanjih o izvoznih pogojih glede vprašanj zdravstvenega varstva živali;

- na mednarodni ravni nadaljevala s spodbujanjem potrebe po trajnosti razvoja ribogojstva z namenom izboljšanja rezultatov nekaterih sedanjih praks na okoljskem področju in zvišanja nivoja enakopravnosti v tem sektorju na svetovnem nivoju.

---

[6] Projekt „Konsenz“ je pozitiven primer izboljšanja razprave med zainteresiranimi stranmi v tržni verigi.

4. VZPOSTAVITEV POGOJEV ZA TRAJNOSTNO RAST RIBOGOJSTVA

Skupnost bo zagotovila, da se ribogojna industrija EU razvija na način, združljiv z visoko stopnjo varovanja naravnega okolja. Hrana iz vodnega življa, proizvedena v EU ali vanjo uvožena, mora z istim namenom ustrezati visokim standardom varstva in varovanja zdravja potrošnikov. Skupnost mora tudi slediti svojim ciljem visoke stopnje varovanja zdravja in dobrega počutja gojenih vodnih živali.

4.1. Zagotavljanje združljivosti ribogojstva in okolja

4.1.1. Okolju prijazno ribogojstvo

EU je zavezana k visoki stopnji varovanja okolja, zakonodaja Skupnosti pa je osnovana na previdnostnem načelu. Tehnologija čiščenja vode z odstranjevanjem odpadkov in onesnaževalcev je na razpolago, v naslednjih letih pa je pričakovati pomemben razvoj novih tehnologij za zmanjševanje količine odpadnih vod. Skladnost z zakonodajo Skupnosti o vodah je odločilnega pomena za zagotavljanje potrebne kakovosti vode za proizvodnjo kakovostne in zdrave hrane.

Komisija bo:

- v svojih politikah in ravnanjih še naprej poudarjala pomembnost okoljsko trajnostnega razvoja ribogojstva;

- nadaljevala s spremljanjem dogajanja v zvezi s pobeglimi ribami in po potrebi ocenila dodano vrednost možnega ukrepanja na ravni EU.

4.1.2. Okolje, prijazno ribogojstvu

Za zagotavljanje zdravja vodnih živali in varnosti ter visoke kakovosti proizvodov potrebuje ribogojstvo vodo najvišje kakovosti.

S prvimi načrti upravljanja povodij, ki so jih države članice sprejele v skladu z Okvirno direktivo o vodah[7], se bo zagotovila najmanj trenutna raven varovanja področij za rejo lupinarjev, kot je predvideno z Direktivo o zahtevah glede kakovosti voda, primernih za lupinarje[8]. Komisija meni, da bi morali načrti upravljanja povodij po Direktivi ob prvih posodobitvah leta 2015 najmanj ohraniti enako stopnjo zaščite ter da bi morala biti območja gojenja lupinarjev razglašena za zaščitena območja po Direktivi. Regulativne ureditve za stara in nova območja gojenja lupinarjev ne smejo biti različne.

Komisija bo v ta namen:

- zagotovila, da države članice v prvih načrtih za upravljanje povodij po Okvirni direktivi o vodah določijo primerno raven zaščite vode z življem lupinarjev;

- izboljšala podatke, namenjene pristojnim organom in industriji, s čimer se bo zagotovilo pravilno izvajanje Okvirne direktive o vodah in Okvirne direktive o morski strategiji[9] glede

---

7 Direktiva 2000/60/ES.
8 Direktiva 2006/113/ES.
9 Direktiva 2008/56/ES.

ribogojnih dejavnosti, vključno z razvojem smernic za uporabo Okvirne direktive o vodah za območja z življem lupinarjev;

- ocenila potrebo po dopolnitvi pravnega okvira EU o zaščiti voda glede na preklic direktive o kakovosti voda, primernih za lupinarje.

4.2. Oblikovanje visoko zmogljive industrije gojenja vodnih živali

Najugodnejši pogoji reje, zdravje in primerna krma, prilagojena fiziološkim potrebam gojenih vodnih živali, so bistvenega pomena za optimalno rast in proizvodnjo. Poleg tega zagotavljanje dobrega počutja gojenih rib prispeva k boljši podobi ribogojne industrije.

4.2.1. Zagotavljanje zdravstvenega varstva živali

Zakonodajni okvir EU za zagotavljanje zdravstvenega varstva vodnih živali ter preprečevanje in nadzor nad določenimi vrstami bolezni je bil pregledan leta 2006. Komisija bo poskrbela za popolno izvrševanje Direktive 2006/88 in zagotovila, da se bodo v novi strategiji politike zdravstvenega varstva živali in v akcijskem načrtu za njeno uveljavljanje v celoti spoštovale zdravstvene potrebe vodnih živali[10]. Komisija bo v ta namen:

- do leta 2011 ocenila in po potrebi revidirala seznam pomembnih bolezni vodnih živali[11];

- v letu 2009 pregledala veljavne določbe glede dodatnih zagotovil za nekatere bolezni na ravni držav članic, da bi zagotovila, da ti ukrepi ne predstavljajo neupravičenih ovir, ob tem pa ohranjajo visoko raven zdravstvenega varstva živali;

- ocenila obstoječe finančne instrumente, namenjene podpori zdravstvenega varstva vodnih živali (zlasti glede spodbujanja ukrepov in usposabljanja o biološki varnosti na gojiščih). Ta ocena bo vključena v reformo skupne ribiške politike ter v z njo povezan okvir financiranja.

4.2.2. Zagotavljanje dobrega počutja živali

Dobro počutje živali je skupna skrb potrošnikov, oblikovalcev politike in proizvajalcev. Poleg svoje etične razsežnosti je dobro počutje živali tudi pomemben kriterij pri izbiri potrošnikov.

Znanstvena podlaga za dobro počutje rib je občutno manj razvita kot tista za kopenske rejne živali. Komisija bo zato v skladu z akcijskim načrtom za dobro počutje živali[12]:

- zaprosila za nasvete v zvezi z dobrim počutjem rib za posamične vrste in na mednarodnih forumih (predvsem v Svetovni organizaciji za zdravje živali) spodbujala potrebo po pristopu po posamičnih vrstah;

- v naslednjih dveh letih začela z ocenjevanjem dobrega počutja rib v ribogojstvu z namenom preučitve možnih zakonodajnih in nezakonodajnih ukrepov. Poleg tega

---

[10] COM(2008) 545.

[11] V tem okviru je Komisija že umaknila s seznama iz Direktive 2006/88/ES spomladansko viremijo pri krapih.

[12] COM(2006) 13.

namerava Komisija pregledati veljavne določbe „uredbe o prevozu živali“[13], ki se trenutno nanašajo na vse vretenčarje, vendar niso primerne za vodne živali;

- podpirala pobude industrije za zagotavljanje dobrega počutja gojenih rib.

4.2.3. Obravnava potrebe po zdravilih za uporabo v veterinarski medicini

Bolezni rib so predmet tako zdravstvenega varstva kot dobrega počutja živali. Zato je izredno pomembno, da se dovoli nadzorovana in preudarna uporaba zdravil za gojene živali. Vseeno pa omejena razpoložljivost odobrenih zdravil za uporabo v veterinarski medicini ostaja eden glavnih problemov ribogojne industrije.

Komisija bo:

- vzpodbujala države članice in zadevne zainteresirane strani k uveljavitvi priporočil, ki jih je v poročilu iz leta 2007[14] podala „delovna skupina za dostopnost“ (Availability Task Force) ter sodelovala pri predlaganih rednih pregledih stanja;

- prispevala k izboljšanju izmenjave podatkov med pristojnimi organi in posameznimi akterji na področju zdravja rib, predvsem s sklicevanjem sestankov strokovnjakov in zainteresiranih strani.

4.2.4. Zagotavljanje visokokakovostne in trajnostne ribje krme

Dostop do lahko dosegljive in cenovno sprejemljive ribje krme ostaja pereč problem razvoja ribogojstva. Ribogojne vrste, ki so na evropskem trgu najbolj zaželene, so mesojede in njihovo prehranjevanje je še vedno močno odvisno od razpoložljivosti ribje moke in ribjega olja. Zanašanje sektorja na ribjo moko in ribje olje kot glavni sestavini ribje krme je lahko vprašljivo glede gospodarske in okoljske trajnosti. Po eni strani proizvodnja ribje moke/olja težko sledi povečanemu povpraševanju, kar dviguje cene. Po drugi strani pa lahko uporaba ribje moke/olja iz ribiške industrije lahko negativno vpliva na trajnost sektorja ter meče slabo luč na njegovo podobo. Pri iskanju primernih alternativ je potrebno hkrati upoštevati različne vidike, od varstva potrošnikov do dobrega počutja živali. Pri določanju pravil in standardov Skupnosti glede ribje krme je potrebno najti ravnotežje med prednostmi varstva potrošnikov in omejitvami konkurenčnosti industrije

V svoji politiki visoke ravni varstva potrošnikov bo Komisija prispevala k pospeševanju ribogojstva v EU z izboljšanjem zakonodaje EU o ribji krmi:

- s povečanjem dostopnosti potrebnih dodatkov za ribjo krmo, zlasti na podlagi smernic za “gladke” postopke odobritev za dodatke krmi, sprejetih maja 2008;

- z zagotavljanjem sprejetja njenega predloga za revidirano „uredbo o živalskih stranskih proizvodih“[15], s čimer se bo zagotovilo, da vodne živali lahko dobijo krmo, ki izvira iz vodnih živali, ob tem pa preprečilo, da bi bile hranjene s krmo, ki izvira iz rib iste vrste.

---

[13] Uredba (ES) št. 1/2005 o zaščiti živali med prevozom in postopki, povezanimi z njim.

[14] http://www.hma.eu/203.html
http://www.hma.eu/uploads/media/TF_Report_Availability_Vet_Medicines.pdf

[15] COM(2008) 345.

4.3. Zagotavljanje zdravstvenega varstva potrošnikov in priznavanje dobrega vpliva hrane iz vodnega življa na zdravje

Pristojni organi morajo zaradi zagotavljanja visoke ravni varstva potrošnikov sprejeti preventivne ukrepe in določiti zahteve za zagotavljanje kakovosti in varnosti hrane ter, kjer je potrebno, uvesti nadzor in prepovedi dajanja na trg. To zahteva trdno in znanstveno utemeljeno prepoznavanje teh tveganj ter enake pogoje. Komisija bo:

- še naprej obravnavala potrebo po zagotavljanju varnosti hrane iz vodnega življa za potrošnike, ne glede na to, ali je hrana proizvedena v EU ali uvožena iz tretjih držav;

- dopolnjevala zakonodajna orodja skladno z novim znanjem o varnosti prehrane z namenom najprimernejšega načina soočanja s tveganji varnosti prehrane. V tem okviru bo Komisija na podlagi pregleda morskih bioloških strupov, ki se s strani Evropske agencije za varnost prehrane EFSA pričakuje sredi leta 2009, ponovno preučila stanje glede bioloških strupov;

- svoja dejanja nadalje temeljila na znanosti in previdnostnem načelu. Komisija bo ocenila in upoštevala tudi koristi za zdravje, povezane z uživanjem hrane iz vodnega življa.

5. IZBOLJŠANJE PODOBE IN UPRAVLJANJA SEKTORJA

Evropski ribogojni sektor bi z izboljšanjem okvira vodenja pridobil. Pomembno je tudi izboljšati podobo ribogojstva ter ustvariti enake pogoje na ravni EU, ki so potrebni za trajnostni razvoj ribogojstva. Posvetovanja z zainteresiranimi stranmi so pomembna za večjo prepoznavnost ribogojne industrije. Vendar imajo glavno vlogo pri oblikovanju razvoja na njihovem ozemlju nacionalne oblasti.

5.1. Boljše uveljavljanje zakonodaje EU

Boljše uveljavljanje zakonodaje EU mora med gospodarskimi akterji zagotoviti enake pogoje pri odločitvah glede razvoja ribogojstva.

Tudi Komisija bo prispevala k doseganju tega cilja in bo:

- razvila smernice in organizirala določene delavnice z zainteresiranimi stranmi in državnimi organi, s čimer bo povečala znanje o instrumentih svoje okoljske politike in olajšala njihovo uveljavljanje. V tem okviru bodo imele prednost smernice za ribogojne aktivnosti in Natura 2000;

- zagotovila, da države članice primerno uveljavijo zakonodajo EU o zdravstvenem varstvu živali in varstvu potrošnikov, ter po potrebi pripravila dodatne usmeritve. Komisija bo nadaljevala z izvajanjem inšpekcij in revizij „na kraju samem“ in zagotavljanjem, da tretje države izpolnjujejo vsaj enakovredne zahteve tistim, določenim v zakonodaji EU. Komisija se bo zlasti osredotočila na pravilno izvajanje testov za morske biološke strupe v lupinarjih ter nove Direktive o zdravstveni politiki in nadzoru bolezni pri vodnih živalih s strani držav članic.

5.2. Zmanjšanje upravnih obremenitev

Zmanjšanje upravnih obremenitev, predvsem za mala in srednje velika podjetja, je bistvenega pomena za spodbujanje razvoja.

Komisija:

- bo še naprej razvijala svojo politiko poenostavljanja zakonodajnega okolja in zmanjšanja upravnih obremenitev na ravni EU;

- poziva države članice k sprejetju ukrepov za olajšanje razvoja podjetij in k zmanjšanju upravnih bremen, ki izhajajo iz nacionalnih predpisov, predvsem s poenostavitvijo izdaje dovoljenj za ribogojstvo.

5.3. Zagotavljanje ustreznega sodelovanja zainteresiranih strani in primernih podatkov javnosti

Široko in ustrezno posvetovanje je pomembno za boljšo ureditev in upravljanje, za kar se Komisija v celoti zavzema. Da bi izboljšali podobo panoge, morajo industrija in organi oblasti dajati pregledne podatke.

Komisija:

- bo ocenila potrebo po pregledu in izboljšanju prepoznavnosti ribogojne industrije in možnosti za povečanje vloge njenih predstavnikov;

- bo ustanovila forum za dialog med evropsko tehnološko in inovacijsko platformo za ribogojstvo, Komisijo in upravljavci raziskovalnih programov držav članic, da bi olajšala načrtovanje raziskovalnih dejavnosti na ravni Skupnosti in na nacionalni ravni;

- poziva države članice, da podprejo pobude ribogojne industrije za proaktivno obveščanje javnosti, zlasti z uporabo možnosti v okviru evropskega sklada za ribištvo.

5.4. Zagotavljanje ustreznega spremljanja ribogojnega sektorja

Javne politike morajo biti podprte z zanesljivimi kazalniki. Do nedavnega so bili uradni statistični podatki EU o ribogojnem sektorju precej skopi. Komisija bo v ta namen:

- spremljala napredek in razvoj tega sektorja, predvsem s pomočjo nove statistične uredbe[16] in novega okvira za zbiranje podatkov;

- na mednarodni ravni (zlasti s FAO) aktivno sodelovala pri nadaljnjem razvoju in zbiranju svetovnih in harmoniziranih kazalnikov za to rastočo industrijo;

- razširila svojo informacijsko bazo glede tržnih cen. Komisija bo sprejela potrebne ukrepe za vzpostavitev sistema spremljanja cen ribiških in ribogojnih proizvodov v celotni tržni verigi.

[16] Uredba (ES) št. 762/2008

6. ZAKLJUČEK

Razvoj dogodkov v svetu in strateški pomen ribogojstva glede varnosti hrane zagotavljata temu sektorju obetavno prihodnost.

Ribogojni sektor je v EU postal moderna in dinamična industrija, ki proizvaja varne proizvode visoke vrednosti in kakovosti in ki je razvila tudi sredstva, s katerimi je dosegla okoljsko trajnost. Vendar se ta industrija sooča tudi z mnogimi izzivi. Namen te strategije je, ob upoštevanju naših prednosti in slabosti, ustvariti najboljši mogoč potencial rasti ribogojstva v EU.

S tem sporočilom se želi pri oblikovalcih politik ter javnih organih spodbuditi zavedanje o pomembnosti ribogojstva v EU. Cilj te strategije je tudi, da se zainteresiranim stranem in upravam preskrbi upravljanje in usmerjanje s strani EU, s čimer se bo zagotovila doslednost in jasnost v določanju politik, potrebnih za trajnostni razvoj evropskega ribogojstva. Izzive ribogojstva EU moramo spremeniti v priložnosti.

Da bi se te cilje doseglo, morajo biti vsi akterji, zasebni in javni, predani prihodnosti ribogojnega sektorja EU.

Komisija zato poziva Parlament, Svet in vse zainteresirane strani, da podprejo to strategijo za ribogojni sektor EU ter da s sodelovanjem med javnimi organi in zainteresiranimi stranmi na ravni EU, nacionalni in lokalni ravni odkrijejo potencial za rast ribogojstva v EU, ob tem pa še naprej zagotavljajo okoljsko trajnost in najvišje zdravstvene standarde.